

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та
практичне значення результатів дисертації
Писарькової Валерії Ростиславівни
на тему: «Теоретико-методичні підходи до формування конкурентного
імунітету регіону»,
поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань
05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 051 Економіка**

Публічна презентація наукових результатів дисертації та її обговорення здійснювало на засіданні фахового семінару кафедри підприємництва, організації виробництва та теоретичної і прикладної економіки ННІ «Український державний хіміко-технологічний університет» Українського державного університету науки і технологій (протокол № «5» від «16» травня 2024 р.)

1. Обґрунтування теми дослідження

В контексті зростання територіальної конкуренції нагальною стає необхідність підвищення конкурентоспроможності регіонів і їх здатності адаптуватися до постійних змін. Ключовим аспектом цього процесу є концепція конкурентного імунітету регіонів, яка відображає їхню здатність ефективно протистояти зовнішнім загрозам та змінам у конкурентному середовищі. Аналіз конкурентного імунітету стає необхідним для розуміння та підтримки сталого соціально-економічного розвитку регіонів. Незважаючи на певні успіхи у визначенні факторів конкурентоспроможності, дослідження конкурентного імунітету залишається актуальною темою для наукових досліджень. Це стає особливо важливим у контексті постійної зміни глобальних тенденцій та посилення конкуренції між регіонами.

Вивчення конкурентного імунітету допомагає ідентифікувати сильні та слабкі сторони регіону, а також розробляти стратегії для його подальшого розвитку. Розуміння конкурентного імунітету є важливим для формулювання політики, що сприяє розвитку регіонів та підтримці їхньої конкурентоспроможності. Дослідження цього питання може мати велике практичне значення для вирішення проблем регіонального розвитку та забезпечення сталого зростання економіки. Використання концепції конкурентного імунітету може сприяти створенню більш ефективних та гнучких стратегій розвитку регіонів. Дослідження конкурентного імунітету є важливим елементом для формулювання стратегій розвитку регіонів, що сприяють їхньому успішному впровадженню та стабільному розвитку.

З огляду на вищевикладене дисертаційна робота Писарькової Валерії Ростиславівни на тему «Теоретико-методичні підходи до формування конкурентного імунітету регіону» є актуальною і своєчасною.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами

Окремі результати дисертаційного дослідження отримано в межах виконання науково-дослідних тем: «Соціально-економічний розвиток як основа реалізації економічних інтересів суспільства» (державний реєстраційний номер 0118U000917); «Інформаційна підтримка прийняття управлінських рішень соціально-економічними системами» (державний реєстраційний номер 0121U113239); «Методологія соціально-економічного, інформаційного та науково-технічного розвитку регіонів, галузей виробництва, підприємств та їх об'єднань» (державний реєстраційний номер 0116U006782). Матеріали дисертаційної роботи використані в межах проходження міжнародного науково-дослідного стажування у Вроцлавському університеті економіки та бізнесу в рамках грантової програми PROM (Wrocław University of Economic and Business through the PROM Program – 14.03.2022-12.04.2022). Зареєстровано авторське право на твір «Methodological approaches to management of industrial clusters», отримано свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 93144.

3. Наукова новизна одержаних результатів

У результаті наукових досліджень у дисертаційній роботі автором отримано суттєві наукові результати, які розкривають його особистий внесок у розробку досліджуваної проблеми та конкретизують наукову новизну роботи:

вперше:

– проведено кількісну оцінку конкурентного імунітету регіонів України на основі запропонованого науково-методичного підходу до інтегрального оцінювання конкурентного імунітету регіону та запропоновано алгоритм визначення кількісних границь інтервалів для подальшої класифікації отриманих результатів шляхом виділення трьох окремих типів конкурентного імунітету.

удосконалено:

– поняття «конкурентний імунітет регіону», яке на відміну від аналогічних відображає здатність протистояти негативним змінам зовнішнього та внутрішнього середовища, зберігаючи здатність до ефективного функціонування і територіальну цілісність протягом певного часу на основі адаптації внутрішніх ресурсів та активів;

– систему індикаторів для оцінки рівня конкурентного імунітету регіону, яка відрізняється від існуючих виокремленням трьох підсистем аналізу, що утворюють систему забезпечення конкурентного імунітету регіону;

– науково-методичний підхід до інтегрального оцінювання конкурентного імунітету регіону з визначеною областю значень інтегральної оцінки, межами області, інтерпретацією кількісних значень інтегральної оцінки та визначенням типу конкурентного імунітету регіону.

набуло подальшого розвитку:

– використання методів нейромережевого моделювання у процесі кількісної оцінки конкурентного імунітету регіону для диференціації регіонів за рівнем конкурентного імунітету регіону;

– інтерактивна модель розрахунку рівня конкурентного імунітету регіону, яка через створену інтерактивну мапу демонструє інформацію про стан конкурентного імунітету регіонів України на основі розрахунку інтегрального показника конкурентного імунітету регіону за конкретний період та дозволяє порівняти результати конкретного регіону з іншими;

– система моніторингу конкурентного імунітету регіону, яка дозволяє оцінювати конкурентний імунітет регіону, а також розробляти та впроваджувати стратегії та заходи для підвищення конкурентного імунітету, враховуючи особливості конкурентного імунітету конкретного регіону;

– структура системи управління конкурентного імунітету регіону з визначеними суб'єктами, функціями, принципами та інструментами, що взаємодіють у рамках створення та реалізації регіональної системи управління конкурентним імунітетом з метою підвищення конкурентоспроможності та стійкості регіону.

4. Теоретичне та практичне значення одержаних результатів

Методичні розробки з формування системи показників конкурентного імунітету регіону розширюють наукову базу для подальших досліджень сучасних регіональних проблем. Основні положення, викладені автором у дисертації, доведені до рівня методичних розробок, дозволяють істотно підвищити об'єктивність оцінок конкурентних переваг і конкурентних позицій окремих регіонів. Результати дослідження використано: Другим Правобережним відділом державної виконавчої служби у Чечелівському та Новокодацькому районах у місті Дніпрі ПМУМЮ м. Одеса (№ 03-2/97863/3 від 06.03.2024 р.); Головним управлінням ДПС у Дніпропетровській області (№ 20416/5/04-36-13-05-10 від 06.03.2024 р.); ТОВ «Стальконструкція-110» (№ 103 від 16.02.2024 р.); ТОВ «БК «Ольвія» (№ 236 від 12.02.2024 р.); ТОВ «ЕКОКАП ГРУПП» (№ 20-01/05 від 20.02.2024 р.). Результати дисертаційної

роботи використовуються у навчальному процесі Університету імені Альфреда Нобеля під час викладання дисциплін: «Підприємництво», «Labor Economics and Social Relations», (довідка про впровадження №126 від 04.03.2024 р.).

5. Особистий внесок здобувача

Дисертаційна робота Писарькової В.Р. є самостійно виконаним науковим дослідженням автора. Основні змістовні ідеї, наукові положення, практичні рекомендації, висновки та пропозиції, винесені на захист роботи, отримано автором самостійно. (Програма перевірки: Unicheck, ID файлу: 1016071718; дата: 24 травня 2024; оригінальність: 93,48%; відсоток схожості: 6,52% (джерела посилань з Інтернету).

6. Апробація результатів дослідження

Результати дисертаційного дослідження доповідались та обговорювались на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях: II Міжнародній науково-практичній конференції (м. Запоріжжя, 11-12 травня 2022 р.), VI Міжнародній науково-практичній конференції (м. Полтава, 19 травня 2022 р.), Міжнародній науково-практичній конференції (м. Дніпро, 11-12 квіт. 2022 р.), V Міжнародній науково-практичній конференції з економічних та гуманітарних питань (м. Дніпро, 03-04 березня 2022 р.), XII International Scientific and Practical Conference (Edmonton, Canada, 13-14 квітня 2020 р.), VIII міжнародній науково-практичній інтернет-конференції для здобувачів вищої освіти і молодих науковців (Харків, 07 листопада 2019 р.).

7. Перелік публікацій за темою дисертації

Основні результати та положення дисертаційного дослідження опубліковані автором у 8 наукових працях, серед них: 7 статей у фахових виданнях та 1 стаття, що входить до міжнародних наукометричних баз даних Web of Science; 2 наукових публікації в іноземних монографіях; 2 наукових публікації у вітчизняних монографіях; 7 тезах доповідей на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях.

Статті у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України:

1. **Писарькова В.Р.**, Стрельченко І.І. Методичний підхід до оцінки конкурентного імунітету регіону. Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова. 2023. Т. 28. Вип. 4 (98). С. 27-33. <https://doi.org/10.32782/2304-0920/4-98-4>

(Здобувачем запропоновано авторський методичний підхід до оцінки конкурентного імунітету регіону. Запропоновано систему індикаторів для оцінки рівня конкурентного імунітету регіону. Представлено інтерпретацію інтегральної оцінки рівня конкурентного імунітету регіону та типи конкурентного імунітету регіону).

2. Strelchenko I., Koczar J., **Pysarkova V.** Using cluster analysis to assess financial stability as an object of managerial impact of regional competitive immunity. Академічний огляд: наук. журнал. 2022. С. 111-124. <https://doi.org/10.32342/2074-5354-2022-2-57-9>

(Здобувачем розглянуто та згруповано регіони України за фінансовою стійкістю місцевого бюджету у три групи: регіони з високою фінансовою стійкістю, регіони із середньою фінансовою стійкістю та регіони з низькою фінансовою стійкістю. Прикладне дослідження для оцінки фінансової стійкості бюджету як об'єкта управлінського впливу на місцевому рівні проводилось на прикладі показників місцевих бюджетів усіх регіонів України. Розподіл вихідного набору даних на кластери у дослідженні здійснювався за допомогою бізнес-аналітичної платформи Deductor та таких алгоритмів кластеризації як k-means та карт Кохонена).

3. **Pysarkova V.R.**, Strelchenko I.I. The system of indicators of the financial stability of the local budget as a component of the assessment of the competitive immunity of the region. Economic Herald of State Higher Educational Institution «Ukrainian State University of Chemical Technology», 2(16), 2022. 144 p. [49-58]. <http://dx.doi.org/10.32434/2415-3974-2022-16-2-49-57>

(Здобувачем розглянуто сутність конкурентного імунітету регіону. Проаналізовано алгоритм роботи нейронних мереж Кохонена для сегментування регіонів).

4. Дубницький В.І., **Писарькова В.Р.** Формування та особливості загального конкурентного імунітету регіону. Проблеми системного підходу в економіці. 2020. 3 (77) Ч. 2. 155 с. [25-32]. <https://doi.org/10.32782/2520-2200/2020-3-24>

(Здобувачем запропоновано та наведено демаркацію ключових характеристик категорій «конкурентний імунітет регіону», «конкурентний імунітет території» та «імунітет периферійної території». Запропоновано визначення категорій «конкурентний імунітет регіону» та «імунітет території». Розглянуто принципи формування бази методологічного поєднання підходів імунітету периферійної території. Проаналізовано інституцію імунітету території в умовах ланцюжка «центр – регіон – периферія»).

5. Dubnytskyi V.I., **Pysarkova V.R.**, Naumenko N.Yu., Ovcharenko O.V. Methodical aspects of digital economy formation: problems and prospects for Ukraine. Проблеми системного підходу в економіці. 2020. 5(79). 159 с. [111-120]. <http://dx.doi.org/10.32782/2520-2200/2020-5-16>

(Здобувачем проаналізовано фактори зміни елементів зовнішнього середовища в умовах цифрової економіки).

6. Dubnytskyi V.I., Naumenko N.Yu., Ovcharenko O.V., **Pysarkova V.R.** Conceptual approach to the definition of innovative-information security of the region. Економічний вісник ДВНЗ «Український державний хіміко-технологічний університет». 2020. № 1 (11). 186 с. [61-67]. <http://dx.doi.org/10.32434/2415-3974-2020-11-1-61-67>

(Здобувачем проаналізовано вплив інноваційно-інформаційної безпеки на стан економічної безпеки регіону. Проаналізовано основні ризики та проблеми, які здійснюють негативний вплив на стан економічної безпеки регіону).

7. Dubnytskyi V.I., **Pysarkova V.R.** The digital economy of the region in the context of conditions to increase its competitiveness. Економічний вісник ДВНЗ УДХТУ, 2020, № 2 (12). 136 с. [22-28]. <http://dx.doi.org/10.32434/2415-3974-2020-12-2-22-28>

(Здобувачем визначено та обґрунтовано передумови та необхідність впровадження концепції цифровізації регіонів України).

8. Dubnytskyi V.I., Naumenko N. Yu., **Pysarkova V.R.** Methodological approaches to management of industrial clusters. Економічний вісник ДВНЗ «Український державний хіміко-технологічний університет». 2019. № 1 (9). С. 55-64. <https://doi.org/10.32434/2415-3974-2019-9-1-55-64>

(Здобувачем розглянуто методологічні підходи до управління кластерами).

Наукові публікації в іноземних та вітчизняних монографіях:

9. Дубницький В.І. М'ячин В.Г., Колодинський С.Б., Науменко Н.Ю., **Писарькова В.Р.**, Мирошніченко О.В. Особливості формування системи територіальних кластерних структур в рамках інноваційного розвитку регіонів. Актуальні напрями розвитку технічного та виробничого потенціалу національної економіки (економічний аспект): монографія. Розділ 3 [Використання кластерних технологій для інноваційного розвитку та підвищення рівня маркетингу взаємовідносин та маркетингу взаємодії]/ за ред. Л.М. Савчук, В.І. Дубницького, Л.М. Бандоріної. Дніпро: Пороги, 2021. 288 с. [123-143]. URL: <https://drive.google.com/file/d/1hILnq33H3bqad74FAjysYC4lZajPQm9x/view>

(Здобувачем проаналізовано алгоритм методичного підходу до розвитку інноваційної ініціативи учасників територіальних кластерів).

10. Дубницький В.І. М'ячин В.Г., Колодинський С.Б., Науменко Н.Ю., **Писарькова В.Р.**, Мирошніченко О.В. Формування конкурентних переваг на основі забезпечення управління маркетингом взаємовідносин і маркетингом взаємодій. Актуальні напрями розвитку технічного та виробничого потенціалу національної економіки (економічний аспект): монографія. Розділ 3 [Використання кластерних технологій для інноваційного розвитку та підвищення рівня маркетингу взаємовідносин та маркетингу взаємодії]/ за ред. Л.М. Савчук, В.І. Дубницького, Л.М. Бандоріної. Дніпро: Пороги, 2021. 288 с. [144-159]. URL: <https://drive.google.com/file/d/1hILnq33H3bqad74FAjysYC4lZajPQm9x/view>

(Здобувачем розглянуто процес формування конкурентних переваг).

11. Дубницький В.І., **Писарькова В.Р.** Особливості розвитку бізнес-процесів в рамках товариства кластеризації в інформаційно-інноваційному суспільстві. Cluster Policy of Innovative Development of the National Economy: Integration and Infrastructure Aspects: monograph / under the editorship of professor Svitlana Smerichevska. Poznań: Wydawnictwo naukowe WSPIA, 2020.

382 pages. [P. 110-128]. URL: <https://r.donnu.edu.ua/bitstream/123456789/2280/1/Clustering%20as%20a%20way%20out%20of%20the%20crisis%20of%20agricultural%20enterprises.pdf#page=110>

(Здобувачем досліджено роль кластерів у забезпеченні розвитку соціально-економічних систем та модернізації регіональної економіки, де головним критерієм формування кластерів, як територіально-галузевих об'єднань на рівні регіону, є наявність багаторівневої системи взаємних інтересів).

12. Dubnytskyi V.I., **Pysarkova V.R.** Problems of ensuring competitive immunity of the region by methods information-psychological security. Economic Development: Global Trends and National Peculiarities. Collective monograph. Poland: "Publishing House "Baltija Publishing", 2020. 600 p. [331-347]. <https://doi.org/10.30525/978-9934-588-61-7-23> URL: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/59/1159/2533-1?inline=1>

(Здобувачем запропоновано авторське розуміння конкурентного імунітету регіону, його відмінності від конкурентоспроможності. Досліджено конкурентний імунітет регіону з використанням методів інформаційно-психологічної безпеки).

Матеріали конференції, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

13. **Писарькова В.Р.** Конкурентоспроможність регіонів: інструменти стратегічного планування регіонального розвитку. Менеджмент XXI століття: глобалізаційні виклики: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції, 19 травня 2022 р. Полтава : ПДАУ, 2022. 1310 с. [730-733]. URL: <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/2908/zbirnykmenedzhmenthhistolittyaglobalizacynivyklyky2.pdf>

14. **Писарькова В.Р.** Цифрова конкуренція: цінності підприємництва в епоху цифрової економіки. Стратегічні пріоритети розвитку підприємництва, торгівлі та біржової діяльності: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, 11-12 травня 2022 року / За заг. редакцією проф. Ткаченко А.М. Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2022. 410 с. [256-257]. URL: https://zp.edu.ua/sites/default/files/konf/conference_2022.pdf

15. **Писарькова В.Р.** Трансформація чинників конкурентоспроможності в умовах цифрової економіки. Економіка і менеджмент 2022: перспективи інтеграції та інноваційного розвитку: зб. наук. праць Міжнар. наук.-практ. конф., 11–12 квіт. 2022 р.: у 5 т. Дніпро: Видавець Біла К.О., 2022. Т. 3: Проблеми та тренди розвитку економічних суб'єктів. 2022. 128 с. [121-123]. URL: https://confcontact.com/2022-ekonomika-i-menedzhment/EIM_2022_tom3.pdf

16. **Писарькова В.Р.** Оцінка конкурентних переваг регіонів у цифровому просторі. Збірник тез доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції з економічних та гуманітарних питань. Дніпро:

ДВНЗ УДХТУ, 2022. 225 с. [118-119]. URL: <https://udhtu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/03/zbirnyk-tez-2022.pdf>

17. **Pysarkova V.R.** Features of cluster functioning in the transport area. Impact of modernity on science and practice. Abstracts of XII international scientific and practical conference. Edmonton, Canada 2020. P 149-151. URL: <https://isg-konf.com/wp-content/uploads/2020/04/XII-Conference-13-14-Edmonton-Canada.pdf>

18. **Писарькова В.Р.** Сутність загального конкурентного імунітету регіону. Обліково-аналітичне забезпечення системи фінансово-економічної безпеки: інформаційно-комунікаційні технології та антикорупційний менеджмент: матеріали VIII міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. для здобувачів вищ. освіти і молодих науковців, Харків, 07 листопада 2019 р. Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова, Харків. міськрада, ін-т конкурент. розвідки (Германія) та ін. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. С. 195-197. URL:

<https://eprints.kname.edu.ua/54382/1/%D0%9A%D0%9E%D0%9D%D0%A4%D0%95%D0%A0%D0%95%D0%9D%D0%A6%D0%98%D0%AF%20%D0%A2%D0%95%D0%97%D0%98%D0%A1%D0%AB%202019%2017.05.21.pdf>

19. **Писарькова В.Р.,** Науменко Н.Ю. Економічна безпека та зниження ризиків промислового кластера. Збірник тез доповідей III Міжнародного євразійського конгресу економіки і соціальних наук. Дніпро: ДВНЗ УДХТУ, 2018. С. 76-78. URL: <https://udhtu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/03/zbirnyk-tez-2018.pdf>

ВИСНОВОК

ВВАЖАТИ, що дисертаційна робота Писарькової В.Р. «Теоретико-методичні підходи до формування конкурентного імунітету регіону», яка подана на здобуття ступеня доктора філософії, за своїм науковим рівнем та практичною цінністю, змістом та оформленням повністю відповідає вимогам п.п. 5-8 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. №44, та відповідає напряму наукових досліджень освітньо-наукової програми 051 – Економіка.

РЕКОМЕНДУВАТИ:

Дисертаційну роботу «Теоретико-методичні підходи до формування конкурентного імунітету регіону», подану Писарьковою В.Р. на здобуття ступеня доктора філософії, до захисту. Результати дисертаційного дослідження обговорено і схвалено на засіданні фахового семінару кафедри підприємництва, організації виробництва та теоретичної і прикладної економіки.

Головуюча на засіданні:

Завідувач кафедри
підприємництва, організації
виробництва та теоретичної
і прикладної економіки,
д.е.н., проф.

Лариса ГАРМІДЕР

*Лариса Гармідер зав. кафедрою
виробництва та організації
підприємства
Лариса Шенкова*